

Heves Vármegyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi, Természetvédelmi
és Hulladékgazdálkodási főosztály környezetvédelmi osztály

Tárgy: Az Olga-Major Kft. által művelt mezőgazdasági területek Adács és Nagyfüged településeket érintő öntözésfejlesztésére vonatkozó hiánypótlási és nyilatkozattételi felhívás

Tisztelt Hatóság!

Tisztelt Tajtiné Türk Ágnes!

A Tisztelt Hatóság az Olga-major Mezőgazdasági Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.-t (2370 Dabas, Ady Endre u. 13.) az Adács és Nagyfüged településeket érintő öntözésfejlesztésére vonatkozó előzetes vizsgálati eljárásban hiánypótlásra szólította fel. A hiánypótlási felhívásra az alábbiakban tételesen válaszolunk.

- 1. Nyújtsa be az átdolgozott Natura 2000 hatásbecslési dokumentációt a vegetációs, valamint fészkelési időszakban történt felmérésen alapuló aktuális adatokkal.**

Az átdolgozott Natura 2000 hatásbecslési dokumentációt külön fájlban mellékeljük.

- 2. Dolgozza át az Előzetes Vizsgálati Dokumentáció (a továbbiakban: EVD) élővilág védelmi fejezetét a Bene-pataokban élő védett halakra és más vízi élőlényekre vonatkozóan.**

Az EVD átdolgozott élővilágvédelmi fejezetét külön fájlban mellékeljük.

- 3. Dolgozza át az EVD élővilág védelmi fejezetét a vízfolyás aktuális, a tervezési szelvényből és az ahhoz közeli szelvényekből származó vízhozam adatok alapján az élővilágra gyakorolt hatására vonatkoztatva.**

Az EVD átdolgozott élővilágvédelmi fejezetét külön fájlban mellékeljük.

4. Adja meg a legközelebbi védendő homlokzat kivitelezés alatt várható zajterhelését.

A telepítés zajhatása összességében egy árokásást végző árokász kotró üzemeltetését jelenti, így a zajforrás ezen a vezeték nyomvonalán a védendő homlokzatoktól folyamatosan távolodik

A mobil szivattyútól a vizet földbe fektetett vezetéken juttatják el a szivattyútól mintegy 3 km-re található öntözési területre. (ezáltal az öntözési terület körüli 3 km-es körzetben védendő homlokzat nem található.

A zajhatásterület a biztonság javára 8 órás vonatkozási időszakkal számoltuk. Az építési időszakban az árokásás hatásterülete a számítások alapján a csőnyomvonalának 45 méteres körzetében érvényesül, azonban a biztonság javára 50 méteres hatástávolságot adunk meg.

A számítást a dokumentáció 41. oldalán mutattuk be.

A számításban egy db árokásógép 8 órás vonatkozási időtartamban történő alkalmazását vettük figyelembe (az árokásóra A JCB 3CX többfunkciós árokásógépre megadott zaj referencia értékeket vettük figyelembe, amely a katalógusok alapján 102 dB. A referenciaként használt árokász technikai adatlapját hiánypótlásunkhoz csatoltan küldjük.

A hatásterület megállapításánál az építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértéket vettük figyelembe.

Határérték (LTH) az LAM' megítélési szintre* (dB)							
Sor-	Zajtól védendő terület	ha az építési munka időtartama					
szám		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal	éjjel	nappal	éjjel	nappal	éjjel
		06-22 óra	22-06 óra	06-22 óra	22-06 óra	06-22 óra	22-06 óra
1	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

A telepítés során mobil eszközök kihelyezése történik, csévélődob, és az ahhoz kapcsolódó öntözőberendezés, ezen berendezések elhelyezése lakott területeken kívül, lakott területeket elkerülő útvonalakon történik.

A kivitelező a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket az építőipari tevékenység ideje alatt köteles betartani!

5. Mutassa be a csévélődob elhelyezésének hatását, hatásterületét.

A csévélődob elhelyezésére a lakott és védendő övezetektől >3 km távolságban kerül sor, ezen berendezés jellegéből adódóan nem használ sem elektromos, sem robbanómotoros meghajtást. A csévélődob elhelyezése során egy mezőgazdasági vontató kihúzza az öntözőfejet a locsolni kívánt területre, amelyet a csévélődob az áramló víz energiájával „visszacsévéli”, miközben folyamatosan öntöz. Az öntöződob helyszínre szállítása nem érint lakóövezeteket, telepítésük lakott övezetektől távol mezőgazdasági útvonalakon történik.

A fentiek alapján kimutatható hatásterület nem alakul ki.



A csévélődob működését bemutató egyszerűsített rajz

6. Ismertesse, hogy a mobilszivattyú üzemanyag tartályának hetente megvalósuló újratöltése során történik-e zajkibocsátás.

A mobil szivattyú üzemanyag töltését szabványos 1 m³-es tartályból kívánják tölteni, az ilyen tartályok 12 V-ról üzemelő elektromos szivattyúkkal vannak ellátva és szinte hangtalanok. A biztonság javára azonban az üzemanyagtöltést 67 dB-ként vesszük figyelembe.

Üzemanyag töltés közben a mobilszivattyú üzemeltetése tilos (tilos járó motort üzemanyaggal tölteni, a tűzveszély miatt). Amennyiben az üzemanyagtöltés zajhatását a biztonság javára 67 dB-nek vesszük akkor az üzemanyagtöltés zajhatása megegyezik az üzemeltetés zajhatásával, így mivel üzemanyagtöltés közben a szivattyú nem üzemel a zajhatásterület nem növekedik.

7. Ismertesse, hogy tervezett-e az üzemeléshez köthető zajforrások éjszakai megítélési időben történő működtetése. Amennyiben igen, a várható zajterhelést hasonlítsa össze az éjszakai zajterhelési határértékkel is.

A beruházó tájékoztatása alapján a vízkivételt biztosító szivattyú éjszakai üzemeltetésével is szükséges számolni.

A mobil kivitelű szivattyú alacsony zajkibocsátású, zajvédelemmel ellátott. A referenciaként alkalmazott modell adatlapját hiánypótlási levelünkhöz csatoltan küldjük (a teljesítmény alapján a 216 m³/h teljesítményű szivattyú értékei a releváns (napi 2160 m³ szükséges), azonban a biztonság javára a legerősebb szivattyú (695 m³/h) zajszintjét (67 dB) vettük figyelembe.

Kormányrendelet 6.§ (1) bekezdés e pontja szerint A létesítmény zajvédelmi szempontú hatásterületének (a környezeti zajforrás hatásterületének) határa az a vonal, ahol a zajforrástól származó zajterhelés:

- a) 10 dB-lel kisebb, mint a zajterhelési határérték, ha a háttérterhelés is legalább 10 dB-lel alacsonyabb, mint a határérték,**

Amennyiben a mobil szivattyúberendezés a töltésen kerül elhelyezésre az éjszakára vonatkozó figyelembe vett hatásterület éppen a védendő ingatlanok nyílászárójától 2 méterre érvényesülne (25 dB), ezért a biztonság javára a szivattyú elhelyezését a patak töltésén túl a lakott övezettől távolabb eső részen szükséges elhelyezni, így a patak kétoldali töltése zajvédelmi falként szolgál és a lakott övezetek felé eső hatásterületet minimálisra csökkenti.

A szivattyú töltés mögé helyezésével mind a nappali, mind az éjszakai hatásterület a lakott övezet irányában a patak vonalában (túlpartján) már érvényesül.

Az éjszakai üzemelés során a következőképpen alakul a hatásterület táblázat:

Vizsgált pont	L_w	S_t	K_{ir}	K_Ω	K_d	K_L	K_m	K_n	K_B	K_e	L_t
V1	67	80	0	3	49,06	0,15	4,02	0	0	0	17
V2	67	15	0	3	34,52	0,02	0	0	0	0	35
V2éj	67	75	0	3	48,50	0,14	0	0	0	0	25
V2véd	67	5	0	3	24,97	0,01	0	0	0	12,82	35
V2véd, éj	67	12	0	3	32,58	0,02	0	0	0	12,78	25
V3	102	45	0	0	44,06	0,08	3,22	0	0	0	50

V1 védendő épületnél fellépő hangnyomásszint (LF)

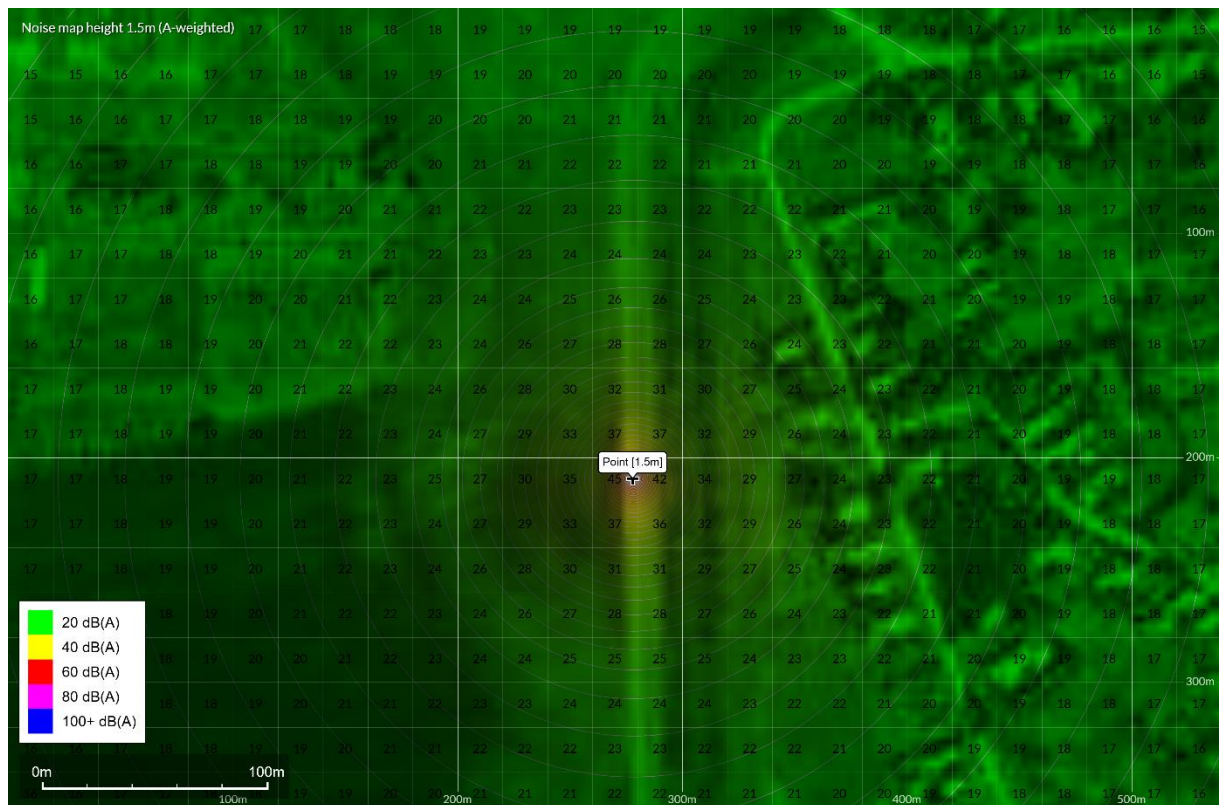
V2 zajvédelmi hatásterület (LF) területeken nappali időszakban

V2éj zajvédelmi hatásterület (LF) területeken éjjeli időszakban

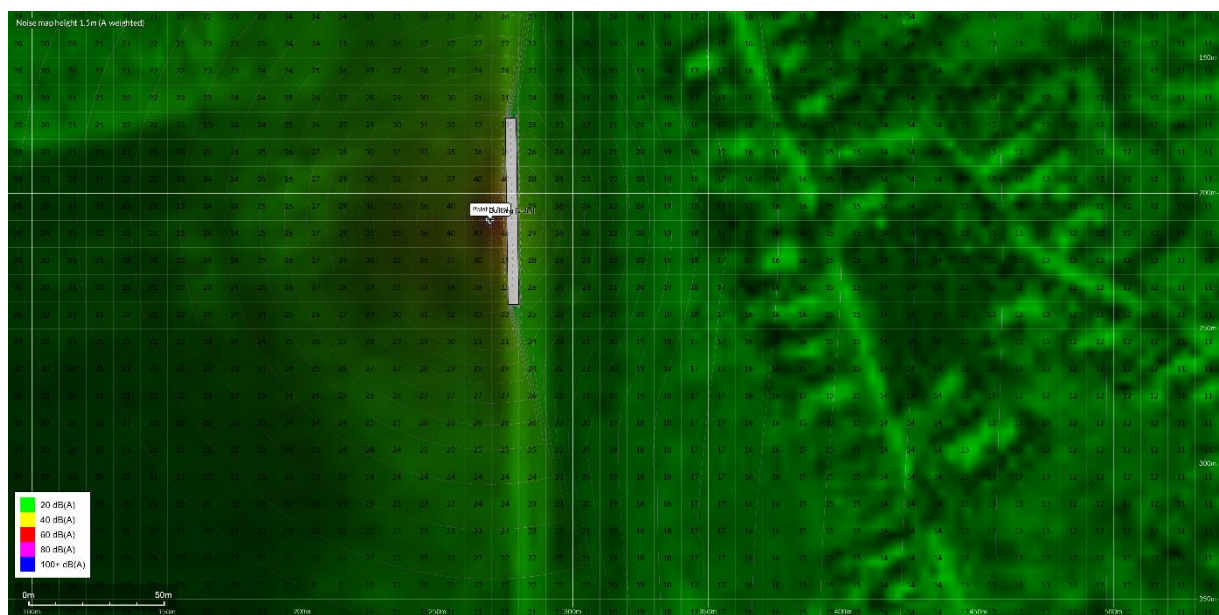
V2véd zajvédelmi hatásterület (LF) területeken a töltés lábánál elhelyezve (zajvédelmi falként) nappali időszakban

V2véd, éj zajvédelmi hatásterület (LF) területeken a töltés lábánál elhelyezve (zajvédelmi falként) éjjeli időszakban

V3 A csőfektetés zajvédelmi hatásterülete (mivel a fektetés lakóövezet közelében kezdődik, így a lakóövezetre vonatkozó határértékek figyelembevételével)



A mobil szivattyú töltésen történő elhelyezése során számított éjszakai hatásterület.



A mobil szivattyú töltésen túl történő elhelyezése során számított éjszakai hatásterület.
(a töltés zajvédelmi funkciót is betölt)

Amennyiben a töltésen túli elhelyezés valamilyen oknál fogva nem megoldható akkor az üzemelés megkezdése előtt a zajvédelmi határértékek teljesülésének igazolását és a hatásterület pontos lehatárolását méréssel szükséges igazolni, ennek eredményét a Heves Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási főosztály környezetvédelmi osztály részére is meg kell küldeni.

8. A dokumentáció 41. oldal első táblázatának V3 sorában közölt hatásterületre vonatkozó adatok nincsenek összhangban az átnézetes helyszínrajzon, a részletes helyszínrajzon és a dokumentáció 37. oldalán közölt (50 m) adatokkal. Oldja fel az ellentétet.

A számítások már 45 méteres távolságban igazolták a 50 dB-es hatásterület határát, azonban mivel a munkálatok (árokásás, csőfektetés) egy 3 km-es nyomvonal mentén helyezkedik el változó felszín borítottsággal, ezért a biztonság javára a hatásterületet az aktuális munkák 50 méteres körzetében határoztuk meg (a hatástérképeken nem lehet pillanatnyi állapotokat feltüntetni, így a hatásterületet a nyomvonal teljes területére kivetítve mutattuk be).

9. Vizsgálja, hogy a tevékenység különböző fázisaihoz köthető gépjárműforgalom okoz-e 3 dB-t meghaladó zajterhelés változást a szállítási útvonalak mentén.

A telepítés és felszámolás az öntöző berendezés és mobilszivattyú helyszínre szállítása mindössze egy gépjárműfordulóval jár évente, ezek helyszínre szállítása nem érint lakóövezeteket, telepítésük lakott övezetektől távol mezőgazdasági útvonalakon történik.

A csévélődob elhelyezése szintén lakott védendő övezetektől távol (<3 km) történik, mezőgazdasági területeken. (Az öntözés és így a csévélődob mozgása nem útvonalakon történik, hanem a művelt mezőgazdasági területeken.)

Így a tevékenység fázisaihoz kötődő gépjárműforgalom nem okoz kimutatható változást a szállítási útvonalak mentén, tehát nem okoz 3 dB-t meghaladó zajterhelés változást a szállítási útvonalak mentén

10. Ismertesse a tervezett tevékenység (létesítés, üzemeltetés, felhagyás) rezgésvédelmi vonatkozásait (az alkalmazott berendezések környezeti rezgésforrásnak minősülnek-e, amennyiben igen, teljesülnek-e a határértékek, szükséges-e rezgéscsökkentő beavatkozás).

A telepítés és bontás során a területre beszállított mobil eszközök elszállítása történik, környezeti rezgésforrás alkalmazására nem kerül sor.

Az üzemelés során a mobil szivattyút tekinthetjük zaj és rezgésforrásnak, azonban a mobil szivattyúberendezés, kivitelének köszönhetően zárt, szigetelt. A rezgések a szivattyú és a hozzá kapcsolódó motor károsodását okoznák, ezért az ilyen jellegű berendezéseket a gyártás során már megfelelő rezgésvédelemmel látják el (pl gumibakok, fordulatszám szabályozás). A szivattyú mobil kialakításnak köszönhetően gumikereken nyugszik, amely tovább csökkenti a rezgéseket.

Gyakorlati tapasztalatok alapján az előírásokat betartó kivitelezési technológia a tervezett volumenben, a kivitelezéssel érintett helyrajzszámok határait túllépő rezgésterhelést nem okoz.

Megállapítható, hogy az előírásoknak megfelelő technológiák alkalmazása mellett a kivitelezés hatására a környező ingatlanokon nem várható rezgésterhelés növekedés.

A tervezett tevékenység során a rezgés súlyozott egyenértékű gyorsulása a határértékeken belül teljesül.

11. Nyilatkozzon arra vonatkozóan, hogy a tervezett beruházás megvalósítása a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7. § 20. pontja által meghatározott nagyberuházásnak minősül-e.

A tervezett beruházás nem minősül kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7. § 20. pontja által meghatározott nagyberuházásnak. A tervezői nyilatkozatot mellékelten csatoljuk.

12. Amennyiben a tervezett beruházás megvalósítása nagyberuházásnak minősül, nyújtsa be a beruházási terület régészeti érintettségének tisztázása, az érintettség mértékének megállapítása, valamint a szükséges régészeti feladatellátás meghatározása céljából készítettett előzetes régészeti dokumentációt (a továbbiakban: ERD).

A tervezett beruházás nem minősül kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 7. § 20. pontja által meghatározott nagyberuházásnak. A tervezői nyilatkozatot mellékelten csatoljuk.

13. Amennyiben a beruházás megvalósítása nem minősül nagyberuházásnak, nyújtsa be a szakvélemény kialakításához a beruházás területének egészére vonatkozó örökségvédelmi hatástanulmányt az érintett régészeti örökségi elemek és régészeti lelőhelyrészek pontos meghatározása céljából.

A Régészeti Örökségvédelmi Hatástanulmányt külön fájlban mellékeljük.

14. Pontosítsa az éves maximális öntözővíz igényt. A dokumentáció egyik sorában 80.000 m³/év a másik sorában 100.000 m³/év van megadva.

Az éves maximális vízigény 100 000 m³.

15. Vízmérleggel igazolja, hogy a szükséges vízmennyiség rendelkezésre fog állni. A vízmérleget a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet 4. § (1) és 8. § (1) bekezdései alapján kell elkészíteni figyelembe véve a vízbázisul szolgáló vízfolyáson már meglévő vízkivételi helyek számára lekötött vízmennyiségeket. A vízmérleget kettő változatban célszerű elvégezni. Az első változat a Benepatak jelenlegi vízhozamával számolva. Második változatban pedig a Visontai bánya jövőbeni bezárása után a bánya víztelenítésének leállítása okán lecsökkent vízhozamra számolva.

„4. § (1) Felszíni vízkivételek tervezése során legalább havi bontásban kell figyelembe venni a vízmérlegelemek időbeni alakulását, továbbá a várható vízállás és vízhozam szélső értékeit, a hordalék mennyiségét és összetételét, a jégviszonyokat, a víz minőségét és a kivehető legnagyobb vízmennyiségeket.”

„8. § (1) Felszíni vizek igénybevételének tervezésekor a vízháztartási mérleg készítésére mértékadó időszak az augusztus hónap. A mértékadó vízhozam statisztikai jellemzője a 80%-os tartósságú középvízhozam, vagy, ha rendelkezésre állnak adatok, a napi középvízhozam. Rendkívüli esetben, amikor a vízigény egyéb hónapban is meghaladja ezen értéknek a 25%-át, ettől el lehet térni azzal, hogy ebben az esetben a szűkebb mérleget mutató időszak a mértékadó.

(2) Felszíni vízkivételek, átvezetések tervezésekor a mederben hagyandó vízhozam értéke legalább a mértékadó kisvízi vízhozam kétharmada...

Jelenlegi állapot:

A jelenlegi esetre 8 § (1) a mérvadó, mivel az augusztusi mértékadó 80%-os tartósságú középvízhozam és az ökológiai vízigény közötti különbség az, amit szabad vízkészletként a vízügyi igazgatóságok meghatároznak. Jelenleg még nincs dinamikus vízkészlet kiadásra jogszabályi keretrendszer, ezért kizárólag ezt vizsgálja vízbiztosításkor a ÉMVIZIG. Az illetékes vízügyi igazgatóság a megjelölt öntözendő területekhez legközelebb Nagyfüged település közigazgatási területén üzemeltet felszíni vízrajzi állomást, amely vízhozam idősorral is rendelkezik.

A Bene-patak - Nagyfüged szelvényében számított mértékadó augusztusi 80%-os tartósságú (Qaug80%) érték a 2010-2022 időszak adatait figyelembe véve: 0,109 m³/s.

A 0,109 m³/s vízhozam értékhez az aktuális vízállás-vízhozam összefüggés alapján 105 cm-es vízmérce vízállás tartozik. A vízügyi igazgatóság szerint a jelenlegi lekötött vízmennyiséget is figyelembevéve a tervezett vízkivétel vízigénye elviekben biztosítható.

Az utolsó 15 évből származó 12 év mért adataira alapozott vízügyi igazgatósági állásfoglalásnál megalapozottabb vízmérleget jelenleg nem tudunk felállítani. Így kérjük a hatóság részéről elfogadni, hogy a jelenlegi ismereteink alapján az augusztusi 80%-os tartósságú középvízhozam 109 l/s. A jelenlegi lekötéseket is figyelembevéve a vízügyi igazgatóság É2024-0536-007/2024. számú állásfoglalás szerint az öntözővíz jelenleg biztosítható.

Jövőbeni feltételezett állapot:

Jelenleg a Visontai külfejtéses bánya víztelenítése működik, melynek kettős hatása van a területre nézve, egyrészt a bánya a vízgyűjtőről folyamatos vízelvonást végez, másrészt a bányavíz bevezetésével táplálja a Bene-patakot. A két hatás jelenleg is egyszerre érvényesül, ezért sajnos igen bonyolult meghatározni, hogy a bánya bezárása milyen hatással lesz a Bene-patak vízjárására. A bánya víztelenítésére az alábbi engedélyekből származó adatokat vettük alapul: 35500/10154-10/2017.ált. Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Déli bánya elővíztelenítés 2018-2026. Évi vízjogi üzemeltetési engedélye (alap engedély) és módosításai: 35500/5076-3/2020.ált., 35500/3487-1/2021.ált., 35500/3487-2/2021.ált., 35500/1169-2/2022.ált., 35500/9951-1/2022.ált. 35500/7966-4/2023.ált., 30404/142-1/2024.ált.

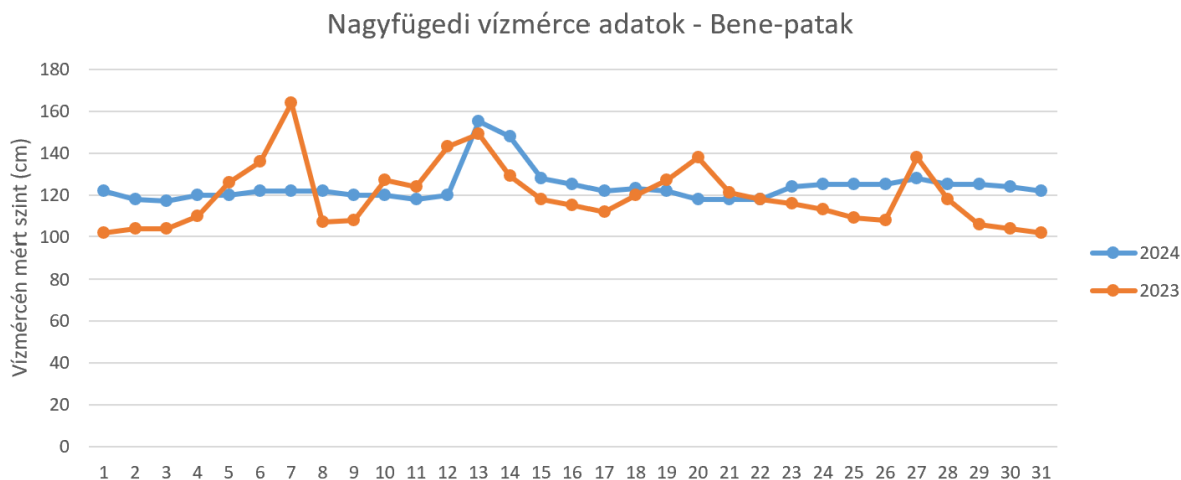
Az engedélyek adatait feldolgozva az alábbi adatokat kapjuk:

ÉV	m ³ /év	m ³ /nap	m ³ /s	l/s
2017	8 600 000	23562	0,273	273
2018	8 500 000	23288	0,270	270
2019	8 250 000	22603	0,262	262
2020	7 500 000	20548	0,238	238
2021	6 850 000	18767	0,217	217
2022	5 300 000	14521	0,168	168
2023	4 500 000	12329	0,143	143
2024	3 500 000	9589	0,111	111

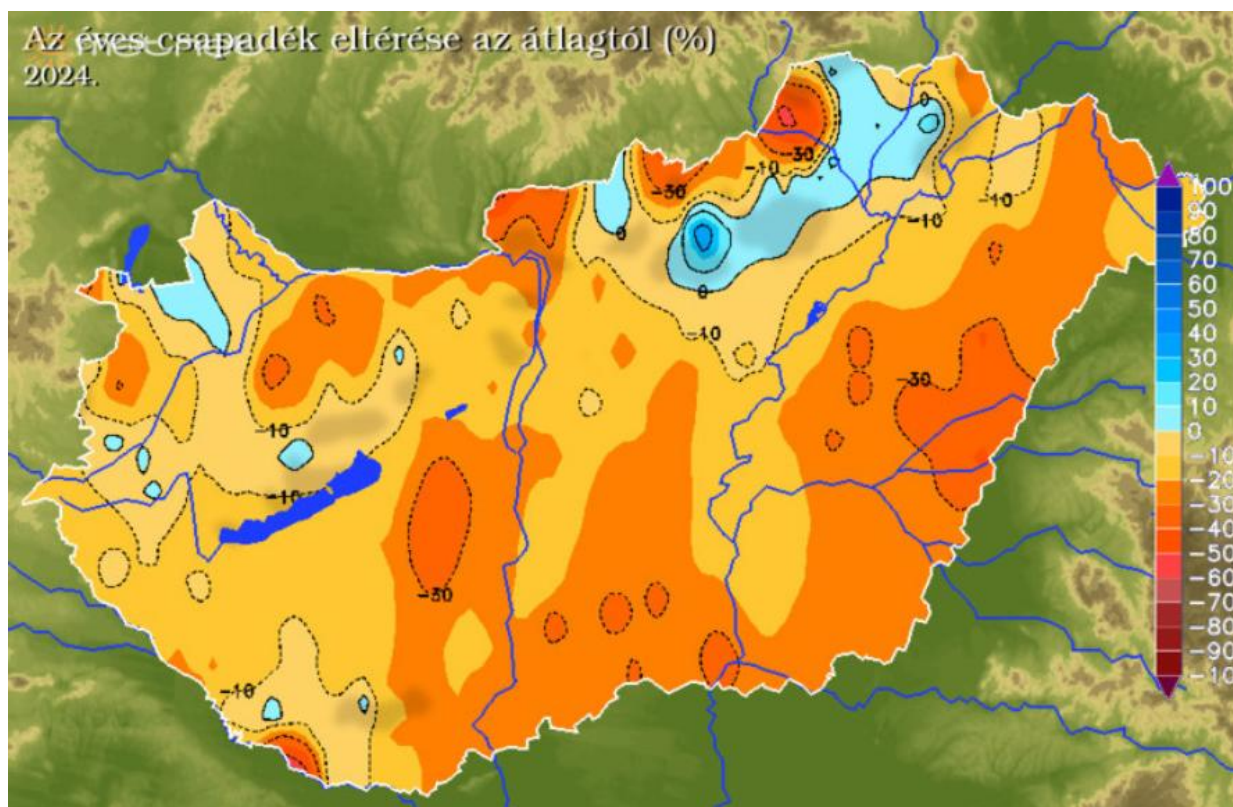
Ez alapján a Bene-patak vízhozamának jelentős részét, különösen kisvizes időszakban jelenleg a bányavíztelenítésből származó víz adja. De közben a patak alaphozamát kutakkal el is szívja, mesterségesen alacsonyan tartva talajvízszintet. Ha pusztán kivonnánk a vízhozamot az augusztusi 80%-ból, akkor patak időszakos vízfolyássá válna. Ebben az esetben ökológiai vízigénnyről már nem lehet beszélni, a meglévő lekötött vízmennyisége biztosítása sem lenne lehetséges. Szerintünk ez ebben a formában téves megközelítése a problémának, mivel az utóbbi évek mérései ennek ellentmondóak és a kettős hatásmechanizmust támasztják alá.

A 2023 augusztusi és 2024 augusztusi vízmérce adatokat figyelembe véve mind a két évben rendelkezésre állt a 2012 és 2022 között mért adatok alapján meghatározott augusztusi 80%

gyakoriságú vízhozam (0,109 m³/s 105 cm-es vízmérce szint), annak ellenére, hogy a Bene-patakba vezetett víz mennyisége 2017 óta kevesebb, mint a felére csökkent.



Ráadásul a 2024-es évben nem csak a bevezetés csökkent, hanem az éves csapadékmennyiség 10-15%-al elmaradt az éves átlagtól. Ennek ellenére a patak vízhozama 150 l/s alá nem csökkent 2024 augusztusában.



1. ábra: Éves csapadékösszeg eltérése az átlagtól százalékosan 2024-ben

Emellett érdemes azt is megemlíteni, hogy a Bene-patak felső vízgyűjtőjéről származó alaphozamot jelenleg csaknem egészében a Markazi víztározóba vezetik. Így jelentős vízvonás is jelen van a területen, ennek ellenére a 2024-es adatok nem támasztják azt **az**

elméletet alá, hogy a Bene-patak drasztikus vízhozamcsökkenésével fog a bánya és az erőmű bezárása járni.

Azt tudjuk, hogy a bánya és az erőmű bezárásával a teljes vízrendszer és annak hidrogeológiája meg fog változni. Véleményünk szerint jelenleg nem megmondható egyértelműen, hogy a bánya és az erőmű bezárása hogyan fog hatni a terület vízháztartására. Ezért a beruházó nyilatkozatát csatoljuk arról, hogy tisztában van ennek kockázatával és a beruházás sorsáról ezen kockázat mérlegelésével fog dönteni. Az elvi vízjogi engedélyezési eljárás előtt további vizsgálatokat tervezünk végezni a vízgyűjtőre vonatkozóan, hogy a bizonytalanságokat a jövőt illetően tovább csökkentsük, amelybe az érintett vízügyi igazgatóságot, és a kormányhivatal illetékes osztályát is be kívánjuk vonni.

16. Nyújtsa be az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság, mint a Bene-patak kezelőjének vízbiztosítási nyilatkozatát.

Mellékelten csatoltuk a vízügyi igazgatóság előzetes állásfoglalását (É2024-0536-007/2024.), amely alapján a vízkészlet jelenlegi lekötéseket is figyelembevéve biztosítható.


17. Mutassa be, hogy a tervezett öntözőrendszer nyomócsövei milyen módon keresztezik a Karácsondi csatornát.

A Karácsondi-csatornát földalatti nyomócső nem keresztezi. A földalatti nyomócső kiépítése a következő Nagyfügedi helyrajzi számokat érinti: Nagyfüged 095/6 (szántó), 094 és 097 (kivett út). Ezen kívül mobil nyomócső/tömlő szezonális telepítése és bontása tervezett. Az Adács és Nagyfüged határán húzódó csatornát a földút átvezetésnél fogjuk keresztezni felszínen vezetett mobil csővezetékkel.



2. ábra: Felszíni átvezetés helye

Órbottyán, 2025.06.26


Pósan Gergely Gábor
EV
természetvédelmi mérnök